

Pomoc Evropské unie Haitijské republice

Po letech politické nestability, nefungující ekonomiky a četných přírodních katastrofách je dnes Haiti nejchudší zemí na americkém kontinentě čelící řadě problémů.

Haiti v roce 1990 přistoupilo k dohodě o vzájemné spolupráci členských států Evropské unie (dále jen EU) a zemí ACP (tj. zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří). Partnerství má rozvíjet vzájemné ekonomické vztahy a zejména zajistit hospodářský, sociální a kulturní rozvoj tohoto regionu. Politická nestabilita a následné sesazení prezidenta Aristideho završené jeho opuštěním země nedovolily účinnou spolupráci a naplňování cílů dohody.

Teprve až zahájení stabilizační mise OSN (MINUSTAH) na začátku roku 2004 pomohlo intenzivnější spolupráci EU a Haiti. EU zaměřila svou pomoc na proces politických změn a provádění národního rekonstrukčního plánu zahrnujícího krátkodobé a střednědobé programy.

Zemětřesení v roce 2010

Ničivé zemětřesení 12. ledna 2010 po sobě zanechalo 220 tisíc obětí, 1,7 milionu lidí bez střechy nad hlavou 3 miliony lidí bylo zemětřesením postiženo. Škoda je odhadována na téměř 6 miliard eur. Už tak velmi závažnou situaci zkomplikovala nedostatečná infrastruktura a z toho plynoucí problémy s logistikou; hurikán Tomas necelý rok po zemětřesení následovaný záplavami a sesuvy půdy; epidemie cholery, jež vypukla v říjnu 2010; stejně jako již zmíněná dlouhodobá politická a ekonomická nestabilita.

Poskytování pomoci - EU

Bezprostředně po katastrofě uvolnila Evropská komise postupně 137 milionů eur na humanitární pomoc (šlo zejména o stany, potraviny, pitnou vodu a zdravotníky).

Dalších 200 milionů eur bylo přislíbeno na pomoc ve střednědobém horizontu a dalších téměř 100 milionů eur měly poskytnout členské státy EU. Kromě toho byly na okamžitou pomoc přesměrovány prostředky z již probíhajících programů.

Evropská komise¹ zajišťovala koordinaci aktivit členských států EU, dalších mezinárodních dárců a haitijské vlády. Byla také odpovědná za vytváření akčního plánu, který vymezoval přesnou dělbu práce při poskytování pomoci pro Haiti. Na žádost haitijských orgánů Komise zaměřila svou podporu, jak na konsolidaci základních funkcí státu, tak na posílení a rekonstrukci strategických infrastruktur.

Na konci roku 2010 dosáhly poskytnuté finanční prostředky 340 milionů eur, z nichž 120 milionů eur poskytla Evropská komise. Česká republika uvolnila na pomoc Haiti 20 milionů korun. *EU a její členové se tak stali hlavním poskytovatelem humanitární i rozvojové pomoci.*²

V roce 2011 - rok od zemětřesení - zástupci EU vydali prohlášení, ve kterém potvrdili, že pomoc Haiti zůstává prioritou EU. Shodli se však na tom, že je nutné vyvíjet tlak na politickou elitu, požadovat svobodné a transparentní volby a posilování demokracie jako nutné podmínky pro obnovu země. Deklarovali též plnění závazků plynoucích z **Mezinárodní konference dárců v březnu 2010 v sídle OSN v New Yorku**. EU se zavázala přispět na střednědobou a dlouhodobou rekonstrukci Haiti prostředky ve výši *1,235 miliardy eur*. Také zde byla zdůrazněna nutnost dlouhodobé strategie pomoci na dobu deseti let, stejně jako potřebnost projektů na celkovou obnovu Haiti. Cílem konference bylo zajistit finance na obnovu Haiti ze zdrojů veřejných, soukromých i nevládních.

¹ V současné době je Haiti pro Evropskou komisi největší operací v Latinské Americe a Karibiku.

² Přesto prezident Václav Klaus společně s polským prezidentem Lechem Kaczyńskim kritizovali v lednu 2010 nedostatečný objem pomoci pro Haiti ze strany Evropské unie.

Poskytování pomoci - členské státy EU

Členské státy EU, které významně podporují Haiti jsou **Španělsko** (rozvoj venkova, vzdělání, přístup k nezávadné vodě); **Francie** (zdravotnictví, odpuštění dluhu); **Spojené království** (programy na snižování rizik, rekonstrukce domů a zdravotních zařízení); **Švédsko**, **Německo** (výstavba vodní elektrárny), **Nizozemsko** (poskytování bydlení). Většina členů EU přistoupila na odpuštění dluhů.

Vybrané platformy poskytování pomoci a spolupráce

Evropský rozvojový fond – EDF (European Development Fund) je spravován Evropskou komisí. Pro období 2007 - 2013 z něj bylo mimo rozpočet EU vyčleněno 22,68 miliard euro na pomoc zemím ACP a zámořským územím EU.

Úřad pro humanitární pomoc – ECHO (European Community Humanitarian Office) byl zřízen Evropskou komisí v roce 1992. Poskytuje přímou pomoc obětem katastrof a válek mimo EU. Je financován zejména nevládními organizacemi, jednotlivými agenturami OSN a dále pak specializovanými agenturami či pobočkami Červeného kříže jednotlivých členských států. Celková částka věnovaná Haiti od roku 2010 do konce roku 2012 je 195 milionů eur.

EuropeAid - Úřad pro rozvoj a spolupráci EuropaAid je generální ředitelství Evropské komise, které má na starost rozvojovou politiku EU a poskytování rozvojové pomoci ve světě. Zaměřuje se na maximalizaci dopadu poskytované pomoci a také na to, zda je poskytována způsobem, který je v souladu s rozvojovými cíli EU a Organizace spojených národů.

Alliance 2015 – síť sedmi evropských rozvojových a humanitárních organizací datující svůj vznik do roku 2000. Členy jsou Nizozemsko (Hivos), Německo (Welthungerhilfe), Irsko (Concern Worldwide), Dánsko (IBIS), Francie (ACTED), Itálie (Cesvi) a Česká republika (Člověk v tísni). Aktuálně se soustředí na společný postup proti choleře.

PRIORITNÍ OBLASTI POMOCI

- **akutní humanitární pomoc** - lékařská péče, přístřešky, voda, potraviny, kanalizace, hygiena
- **střednědobá a dlouhodobá rekonstrukce** - obnova fungující vlády a politická stabilita (podmínka dlouhodobé pomoci), obnova infrastruktury a zalesnění, rozvoj venkova, vzdělání, tvorba pracovních míst, snižování rizika katastrof, podpora obchodu a průmyslu

Současná situace

Téměř tři roky po katastrofě se země stále potýká se závažnými problémy – polovina obyvatelstva nemá přístup k dostatečnému množství kvalitních potravin, půl milionu lidí stále žije ve stanových táborech.

Tento rok bylo Haiti zasaženo suchy, v srpnu tropickou bouří Isaac a v říjnu hurikánem Sandy. V reakci na poslední katastrofu EU poskytla dalších 6 milionů eur.

V březnu 2012 podepsala EU s Haiti dohodu, která má zemi poskytnout přes 100 milionů eur na projekty, které budou uskutečněny v letech 2012-2013. Plánované finanční prostředky na rok 2013 v hodnotě 15 milionů eur by měly být nadále využívány na humanitární potřeby, zejména na usnadnění návratu lidí z provizorních táborů do lépe vybavených čtvrtí; posílení zdravotnických zařízení, přístupu ke zdravotní péči a nezávadné vodě; fungující kanalizaci a dodržování hygieny, jež umožní vyrovnat se s endemií cholery.

Na nedávném zasedání Evropského parlamentu ve Štrasburku současný haitský prezident Michael Martelly vyjádřil své díky za aktivní spolupráci Evropy a vznesl požadavek na pokračující pomoc zejména ve formě přímých investic a obchodu jako nezbytné podmínky pro lepší budoucnost Haitské republiky.

Zdroje:

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-10_en.htm
http://ec.europa.eu/europeaid/where/acp/country-cooperation/haiti/haiti_en.htm
http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/pomoc_pro_haiti_je_pro_eu_dal_prioritou.html
<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/pohledy-svetovych-lidru.php?itemid=9377>
<http://www.mediafax.cz/politika/2984129-Polsky-a-cesky-prezident-kritizuji-EU-za-nedostatecnou-pomoc-Haiti>
<http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/content/20121116STO55688/html/Prezident-Martelly-Haiti-pot%C5%99ebuje-nad%C4%9Bji-pomoc-a-investice>
http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/piebalgs/headlines/news/2011/01/20110111_01_en.htm

